

KSUC-P-001

การใช้แนวคิดความรอบรู้ทางสุขภาพสร้างองค์ความรู้เพื่อการควบคุมและเลิกบุหรี่ในมหาวิทยาลัย กาฬสินธุ์

ธงศักดิ์ชัย สายพระราชฤทธิ์^{1,*} และ วรกร วิชัยโย¹

¹ สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

*Corresponding author: songsak.p@ksu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ใช้แนวคิดความรอบรู้ทางสุขภาพสร้างองค์ความรู้ในการควบคุมและเลิกบุหรี่ อธิบายความชุกของการสูบบุหรี่ ระดับความรอบรู้ทางสุขภาพ (Health Literacy) เกี่ยวกับบุหรี่ การเลิกบุหรี่ ในนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ และเพื่อพัฒนารูปแบบของการเลิกบุหรี่ที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของบุคลากร และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบเจาะจงจากนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 36 คน แบ่งเป็น เจ้าหน้าที่ 11 คน นักศึกษา 25 คน ผลการศึกษา พบว่าอัตราชุกของการสูบบุหรี่ร้อยละ 0.96 จำแนกเป็น พนักงาน ร้อยละ 3.00 และเป็นนักศึกษาร้อยละ 0.74 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 94.44) ความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรี่เรื่องฉลากข้อห้ามในฉลากข้างซองอยู่ในระดับพอใช้ (ร้อยละ 45.40 \bar{x} = 10.2, SD.=2.56) ความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรี่ความสามารถในการเข้าถึงด้วยการอ่าน การคำนวณ เพื่อให้ได้ ข้อมูลเกี่ยวกับบุหรี่อยู่ในเกณฑ์ดี ความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรี่ด้านความสามารถในการเข้าใจฉลากข้อห้ามเรื่องเกี่ยวกับบุหรี่ อยู่ในระดับพอใช้ ความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรี่ด้านความสามารถในการใช้ ความรู้/ข้อมูล ในระดับพอใช้ และการสร้างองค์ความรู้เพื่อการควบคุมและเลิกบุหรี่ด้วยการจัดเวทีแลกเปลี่ยน ความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่และควันบุหรี่มือสองส่งผลให้เกิดกระบวนการทดลองการเลิก บุหรี่ระหว่างผู้สมัครใจ และเสริมด้วยการให้กำลังใจและติดตามผลการทดลองการเลิกบุหรี่โดยผู้ใกล้ชิด ซึ่งมีการทดลองพร้อมติดตามผล จำนวน 4 ครั้ง ห่างกันครั้งละ 6 สัปดาห์ พบว่า แนวโน้มการสูบบุหรี่ของกลุ่มผู้ สูบบุหรี่เฉลี่ย 6 มวนขึ้นไปต่อวัน ลดลงจากร้อยละ 25.00 เป็นร้อยละ 16.67 แนวโน้มการสูบบุหรี่ของกลุ่มผู้ สูบบุหรี่เฉลี่ย 4-5 มวนขึ้นไปต่อวัน ลดลงจากร้อยละ 38.89 เป็นร้อยละ 19.44 แนวโน้มการสูบบุหรี่ของ กลุ่มผู้สูบบุหรี่เฉลี่ย 1-3 มวนขึ้นไปต่อวัน ลดลงจากร้อยละ 38.89 เป็น ร้อยละ 33.33 มีผู้ลดปริมาณการสูบ ลงร้อยละ 50 และเลิกบุหรี่ได้ร้อยละ 30.56

คำสำคัญ: ความรอบรู้ทางสุขภาพ องค์ความรู้เพื่อการควบคุมและเลิกบุหรี่